

Україні. Гієни помиляються. Україна напевно обійдеться без них. В грі, яку зачали, вони напевно програють.

Косьор ясно поставив справу, про що йде тепер на Україні. Задача, яка всгала перед нею—її розв'яжуть не інтернаціоналісти не мандарини. Замінити одну порожнечу другою—не мало би жадного глузду.

Г. Арсо

Ставіський і гангрена парламентаризму у Франції

(допись з Франції)

Францію стрясають судороги революції. Афера жида з України—Ставіського викликала скандал, перед яким бліднуть всі дотеперішні панамі.

З приводу цього скандалу писало *Matin* (11 I.):

„Колиб тема не була така сумна, можнаб було вмerti зі сміху, на згадку, що держава породила не менше як 12 законів і декретів, щоби урегулювати функціонування заставних банків (звідки почалася афера Ставіського — Г. А) та що вона підпорядкувала ці банки, для ліпшої контролі, під догляд аж двох міністерств: торгівлі і скарбу...

Ніколи організація кредиту не була більше удержавлена (зетатована), як в данім випадку, — після соціалістичної рецепти Блюмів. Ніколи ця організація не давала більшої гарантії, бо етатизм, правда? — даєж всякі гарантії справности, безкорисности й ошадности!.. На нещастя, гола дійсність довела, що варті соціалістичні теорії... Колиб заставний кредит в Байоні не був державним підприємством, не мавби державного стемпля на собі, не тішивсяб гарантією держави, не офірувавби фальшивої певности державної контролі, кольосальне шахрайство Ставіського не булоб можливе. Ані приватні товариства обезпечення, ані каси соціального забезпечення не авансувалиб байонському банкові 300 мільонів на його бони. Ні міністри не укладалиб обіжників, що поручали льокацію цих бонів. Оповідають про наганячів Ставіського. Але не забувайте, що перший з них — це держава, — і до того такий, що не зявиться перед слідчим судею“.

Ось суть гангрени, яку створила афера київського жида у Франції.

З одної сторони це кріза держави, яка попала в руки радикалів соціалістів; з другої — це кріза парламентаризму (де ліві мають більшість), який став грищем, де полагоджували свої інтереси ріжні каналі. Уряд і парламент стали знярядям

клік, яких єдиною метою є—рвати для себе і для своїх з державного пирога скільки вдасться: без страху контролі, без журби про завтрішній день. *Après nous le déluge!* По мені хоч потоп! — казав Людвік XV. Компанія радикальних і демократичних міністрів і адвокатів, яка опинилася, в зв'язку з аферою, за ґратами — сміло моглаби виписати на своїм прапорі цю стару девізу „реакції“. Річею характеристичною є, що в аферу замішані якраз ліві круги; що соціалісти й радикали всіма способами противилися встановленні анкетної комісії, якаб безсторонно розслідила справу, та що великий приятель Совітів і ворог „зіпсутого буржуазного світу“, Леон Блюм (і його орган *Populaire*) ще в 1932 р. отримали документи, що висвітлювали одну з шахрайських справ Ставіського (угорських оптантів), — та що він рішучо відмовився зачати кампанію проти шахрая...

Характеристично, що й заплутаний в аферу (і арештований) посол Бонор, — є послом соціалістів радикалів. А протектором його був прем'єр (і масон), теж лівий політик, Шотан.

І що особливо дивно в цій республіці демократичної контролі, і свободи преси — злочин в роді Ставіського, що вже перед літами був суджений і караний, позбавлений права вступу до саль гри за шулерство фальшивник чеків. — міг, в своїх аферах, тішитися підтримкою сенаторів, послів, адвокатів і міністрів республіки!

Не дивно, що ціла здорова преса говорить вже не про кризу демократії тільки й парламентаризму, але і про кризу моральності, що вимагає не змінити закони, а передусім перевести „цілковиту й глибоку реформу звичаїв, що нападає не лиш на шахраїв і тих, що їм помагали, але й на тих — що їх толерували.

Розіджена гризною приватних апетитів, плондрована соціалістично-радикальними етатистами, Франція правдива Франція чесних працівників, яким Ставіській й Бонори крадуть їх ощадности, — бореться проти демократичного балагану. По цій країні лунає крик за сильним урядом, урядом незалежним від клік, який шанувалиб, якимби не гордили, як гордиться теперішнім урядом.

Тарде в одній зі своїх блискучих статей в *Illustration* (ч. 4698) підраховує, що серед послів теперішнього французького парламенту, 275 х є присяжні оборонці автомобільного промислу, 230-х — винниць, 370 х — залізничників, 200-х — селян, 240-х бюрократії. І всі оті кліки, які лиш дбають — і при виборах зобов'язалися дбати — про приватні інтереси своєї кліки, своїх „жебрачих орденів“ — голодною сворою кидаються на державу, розкрадаючи її та компромітуючи (як в афер Ставіського).

Поняття загального добра — починає затиратися в сумлінні третьої республіки.

„Завданням дня — писав Тардіє, покласти край залежності виконавчої влади від впливів ззовні, позбавити її змоги слухати приказів жebraчих орденів, або уступати перед шантажом урядничих синдикатів... Кажуть, що кожна з наших революцій творила нову привілейовану верству... Ми поставили на місце рівності республіканського режиму — користи режиму клієнтели... З 50 мільярдів доходів більш половини гине, завдяки забезпеченням, в кишенях соціальних рентієрів. Звідси наші фінансові труднощі. Впливи, угодіння, ласки, декорування, — з них користає меншість, яка колись повстала проти шляхти, а приміює для забезпечення своїх привілеїв, ті самі методи, проти яких колись бунтувалася. Маємо новий фєвдалізм.

„Палати, обложені речниками зовнішніх впливів, речниками особистих апетитів, дуже рідко займаються великими національними справами, а коли займаються, то кепсько... Їх жура задовольнити домагання ззовні, очевидно коштом бюджету... Індівідуалістичний рух XVI-го віку, віку гуманізму й реформи, поглиблений в XVIII-м філософами, визволив Францію від надуживань, які згубили монархічний режим. Але індивідуалістичний режим спіткала та сама доля, що й його попередника... Він скомпромітував свою власну засаду. Блянки проголосив — „Ні Бога, ні пана“ (Ni Dieu, ni maître). Ця формула сильна в критиці і в деструкції, не мала снаги до будовання.. На місце містики ідеалістичної прийшла містика матеріалістична, на місце філософії одиниці — філософія еґоїзму, так само буржуазна, як і пролетарська. В школі цієї філософії французька демократія стратила розуміння загальнонаціональних інтересів. Вона забула що її свободи зродилися під гуркіт гармат Вальмійських... Людина, яка стала в цій школі самоціллю, зачала недоцінювати значіння загального, йото вартість і конечність. Вузько зрозумілий особистий інтерес попав в колізію з усякою загальнішою ідеєю, навіть з ідеєю рідного краю“, — кінчить Тардіє. Цими статтями кидає яскраве світло на глибші причини останнього скандалу у Франції, на причини, які розідають суспільний організм „республіки профітаряту“, затрутий сторонниками тої індивідуалістичної школи, що головню рекрутуються серед соціалістів і радикалів...

Кліки, (переважно масони) які — в імя демократії — правили Німеччиною й Італією — нарешті діждалися залізної мітли яка поклала край соціалістично радикальній вакханалії. Час цієї операції, мабуть зближається, й для Франції.

Не дурно Париж вкривається барикадами, а на устах у всіх є магічне слово 1793 року: Comité du salut public! Комітет суспільного ратунку!